Europski parlament
2019-2024

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost
Predsjednik

24.1.2024

g. Johan Van Overtveldt
Predsjednik
Odbor za proračune
BRUXELLES

Predmet: Mišljenje o smjernicama za proračun za 2025. – dio III. (2023/2220(BUI))

Poštovani g. predsjedniče

u okviru navedenog postupka, Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost zadužen je za podnošenje mišljenja Vašem odboru. Na svojoj sjednici od 29. studenoga 2023. to je mišljenje odlučio podnijeti u obliku pisma.

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost predmetno je pitanje razmotrio na sjednici od 24. siječnja 2024. Na toj istoj sjednici[1], Odbor je odlučio pozvati Odbor za proračune da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti niže navedene prijedloge.

S poštovanjem,

Robert Biedroń

[1] Na konačnom glasovanju nazočni su bili: Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavrou, Rainer Wieland, Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop, Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión, Christine Anderson, Lívia Járóka, Andżelika Anna Możdżanowska, Maria Veronica Rossi

PRIJEDLOZI

A. budući da su rodna ravnopravnost i uklanjanje nejednakosti neke od temeljnih vrijednosti Europske unije i da je Unija, kako je navedeno u članku 8. UFEU-a, posvećena promicanju rodne ravnopravnosti i rodno osviještene politike u svim svojim aktivnostima;

B. budući da je Europski parlament u više navrata pozivao Komisiju da promiče i provodi rodno osviještenu politiku, izradu rodno osjetljivog proračuna i procjene utjecaja na rodnu ravnopravnost u svim područjima politika Unije;

C. budući da na rodnu ravnopravnost u Uniji posebno utječu brojne krize s kojima se Unija suočava, a kojima su nerazmjerno pogođene žene, kao što su rat i upotreba seksualnog nasilja kao ratnog oružja, porast rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u kućanstvu, ograničavanja spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, nazadovanja u pogledu prava žena te je i dalje prisutna razlika u plaćama između muškaraca i žena;

D. budući da proračuni nikad nisu rodno neutralni te ih stoga treba utvrđivati s jasnim ciljem postizanja rodne ravnopravnosti, nediskriminiranja i ciljem da se njime dopre do svih pojedinaca i njihovih konkretnih potreba, uključujući do žena i djevojčica u svoj njihovoj raznolikosti, te promiče ekonomsko osnaživanje žena putem vidljive predanosti integraciji rodno osviještene politike;

E. budući da države članice i EU moraju iskorijeniti diskriminaciju i učinkovito se boriti protiv nje i s obzirom na to da sve veći postotak proračuna EU-a, uključujući strukturne fondove EU-a i ulaganja u viskokvalitetne i raspoložive javne usluge skrbi, mora biti osmišljen na način da se njime stvore nove, jednake mogućnosti na tržištu rada EU-a, uključujući mala i srednja poduzeća kojima upravljaju žene, dok se istodobno nastoji ostvariti društveni model jednakog doprinosa žena i muškaraca obiteljskom dohotku i pružanju skrbi;

1. ističe potrebu za uključivanjem i ocjenjivanjem rodne perspektive u proračunskom ciklusu i u svim fazama svih programa te žali što taj cilj još nije postignut, unatoč opetovanim zahtjevima Europskog parlamenta; poziva na sustavno i obvezno prikupljanje, izvješćivanje i evaluaciju usporedivih, po spolu razvrstanih podataka, radi provedbe obveznih procjena utjecaja na rodnu ravnopravnost u svim područjima politike Unije, i osobito iscrpne raščlambe rezultata u okviru metodologije u pogledu rodne ravnopravnosti;

2. ističe da bi perspektivu rodne ravnopravnosti i povezane ciljeve trebalo integrirati u sva područja politike i programe EU-a; stoga ponovo poziva na rodno osjetljivu izradu proračuna u svim fazama proračunskoga postupka i utvrđivanje relevantnih proračunskih linija kako bi se omogućilo učinkovito praćenje doprinosa proračuna EU-a rodnoj ravnopravnosti i rodno osjetljiv pregled svih programa i potrošnje;

3. ističe potrebu za daljnjim razvojem metodologije za praćenje rodne ravnopravnosti Europske komisije kojom bi se trebale utvrditi mjere koje imaju utjecaj s obzirom na rod u određenim programima EU-a, ali i pratiti ukupni iznos financijskih sredstava namijenjenih rodnoj ravnopravnosti u proračunu EU-a;

4. ponavlja da je potrebno ojačati Europski institut za ravnopravnost spolova (EIGE) potrebnim osobljem i proračunom kako bi mu se omogućilo obavljanje njegovih dužnosti i nošenje s naglim porastom zahtjeva za tehničku pomoć u pogledu rodno osviještene politike; podsjeća da Europski institut za ravnopravnost spolova ima ključnu ulogu u dijeljenju vrijednog znanja o stanju rodne ravnopravnosti i prava žena u EU-u i stručnog znanja o dotičnoj politici, integraciji rodne perspektive i rodno osjetljivoj analizi; prepoznaje vrijednost godišnjeg izvješća Europskog instituta za ravnopravnost spolova kojim se državama članicama omogućuje da zađu dublje u temeljne aspekte koji ometaju rodnu ravnopravnost; napominje da se Europski institut za ravnopravnost spolova suočava sa sve većim brojem zahtjeva za svojim uslugama te naglašava da nedostatak osoblja i nedovoljno financiranje nisu u skladu s ciljevima i vrijednostima Unije; dodatno naglašava da bi ispravljanje zabrinjavajućih trendova koje je istaknuo Europski institut za ravnopravnost spolova pomoglo europskom gospodarstvu da postane konkurentnije, učinkovitije i otpornije; naglašava važnost korištenja postojećih alata koje je razvio Europski institut za ravnopravnost spolova, kao što su alati za izradu rodno osjetljivog proračuna u svim fazama evaluacije, provedbe i praćenja u europskim strukturnim i investicijskim fondovima;

5. izražava žaljenje zbog nedostatka posebnih proračunskih linija za mjere namijenjene rodnoj ravnopravnosti i naglašava važnost povećanja financiranja za sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja i i borbe protiv njega u okviru potprograma Daphne kao i rodne ravnopravnosti i rodno osviještene politike u okviru programa CERV; posebno poziva na povećanje financiranja za žene koje bježe od rata u Ukrajini koje su u značajnom riziku od nasilja; podsjeća na važnost posebnih proračunskih linija povezanih s rodnim pitanjima i jasnih podataka o dodjeli financiranja; ponavlja da bi to trebala biti praksa za sve programe koji uključuju ciljeve povezane s rodnom ravnopravnošću kao što je Europski socijalni fond + i poziva da se posebna pozornost obrati na kibernetičko nasilje nad ženama u tom i drugim povezanim horizontalnim programima;

6. ističe zabrinjavajuće i sve veće nazadovanje u pogledu rodne ravnopravnosti, vladavine prava i prava žena te važnost instrumenata EU-a kako bi se podigla razina svijesti i borilo protiv tog stanja; žali što Komisija u svoj prijedlog proračuna nije uključila poseban program za rodnu ravnopravnost; ponovno ističe svoju zabrinutost zbog međusobne povezanosti napada na vladavinu prava, demokraciju i ljudska prava i nazadovanja u području rodne ravnopravnosti i prava žena;

7. poziva Komisiju da poveća izdvajanja iz proračuna za organizacije civilnog društva u okviru postojećih programa, osobito onih koji se bave spolnim i reproduktivnim zdravljem i pravima, među ostalim pružanjem i olakšavanjem pristupa sigurnom i zakonitom pobačaju te onima koje rade na borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja i pružanju usluga potpore za žrtve; ponavlja svoj poziv Komisiji da ojača vladavinu prava i zajamči da sredstva EU-a nisu na raspolaganju nijednom subjektu koji je umiješan u kršenje ljudskih prava, posebno prava manjina, i sva kršenja vladavine prava koja utječu na ženske slobode i temeljna prava te spolno i reproduktivno zdravlje i prava;

8. naglašava da pitanja povezana s rodnom ravnopravnosti uglavnom nisu obuhvaćena okvirom zelene tranzicije ni stupovima digitalne transformacije Mehanizma za oporavak i otpornost, čime je propuštena prilika za učinkovitu integraciju rodne ravnopravnosti u klimatske i okolišne ciljeve.

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO INFORMACIJE

Izvjestitelj izjavljuje, pod svojom isključivom odgovornošću, da nije primio nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe koje bi u skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku trebalo navesti u ovom Prilogu.